

Samenwerking CCO Gelderland-Overijssel 2008/2010

Bedrijven, ROC's en technische
installatiebranche werken samen
aan competentiegericht onderwijs

Nieuwsbrief Werkconferentie 31-3-2010

Uniek voorbeeld competentiegericht onderwijs

Ondanks negatieve krantenkoppen zijn er over de invoering van competentiegericht onderwijs ook tal van positieve praktijkvoorbeelden te melden. Zeker in de technische installatiebranche. Dat bleek wel tijdens de Werkconferentie van het Samenwerkingsproject Competentiegericht Onderwijs Gelderland-Overijssel, bij Omnisport Apeldoorn. Ruim 150 vertegenwoordigers van bedrijven, ROC's en brancheorganisaties troffen elkaar hier op 31 maart om de voortgang van deze unieke samenwerking met elkaar te bespreken.

CGO GO, zoals het project in de praktijk heet, ging in 2008 van start op initiatief van Batouwe en bedrijven uit beide provincies. De partners zijn momenteel circa 25 bedrijven, de negen ROC's uit Gelderland en Overijssel, de brancheorganisaties Kenteq, OTIB en Uneto-VNI, alsook de opleidingsbedrijven InstallatieWerk Achterhoek-Rivierenland en InstallatieWerk Oost & Flevoland.

Tijdens de Werkconferentie op 31 maart onderstreepte Frank Bok, secretaris onderwijszaken van werkgeversorganisatie Uneto-VNI, eraan te hechten dat werkgevers invloed hebben in het onderwijs. Het gaat daarbij niet om het fabriceren van een onhandelbare papierwinkel, maar wel om duidelijke afspraken en heldere werkwijzen, aldus Bok.

Een deel van de aandachtige toehoorders tijdens de opening van de Werkconferentie in Omnisport Apeldoorn

Gedrevenheid

De positieve sfeer op de werkconferentie schreven diverse aanwezigen toe aan het feit dat bedrijven en onderwijs in Gelderland en Overijssel gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor competentiegericht onderwijs hebben opgepakt. "De gedrevenheid waarmee aan de discussies werd deelgenomen, zegt iets over de ambitie waarmee mensen dit willen regelen", aldus een deelnemer.

De teneur was ook: "We hebben een goede stap gezet, maar er is nog veel te doen. En hoe gaan we verder?"

Opbrengsten centraal

Tijdens de Werkconferentie stond in drie ronden van workshops de kennismaking met de eerste opbrengsten

van het project centraal. Zes werkgroepen presenteerden hun producten en gingen met de bezoekers in gesprek over de toepassingen in de praktijk. Daarnaast werd een groot aantal aandachtspunten geformuleerd voor vervolgstappen. Elke werkgroep gaat hiermee de komende periode aan de slag.

Aandachtspunten die het gehele project betreffen of te maken hebben met activiteiten die nog niet zijn opgenomen in het project, komen later deze maand aan de orde in de stuurgroep van het samenwerkingsproject. En belangrijk voor een volgende keer: de tijd voor de discussies in de workshops was, achteraf gezien, overwegend te kort.

Beroepspraktijk is uitgangspunt in beide provincies

In dit project is, aldus de deelnemers aan de Werkconferentie, "competentiegericht onderwijs aan de goede kant begonnen, namelijk bij de inhoud van de opleidingen". Of zoals projectmanager Joke Steenbruggen bij de inleiding verwoordde: "Het nieuws over competentiegericht onderwijs dat de laatste paar weken in de media verschijnt, herkennen we niet in Gelderland en Overijssel."

In de diverse werkgroepen ontwikkelen bedrijfsvertegenwoordigers, ROC-docenten en een opleidingsadviseur van Kenteq samen zogenoemde **Regioprofielen**. Met de bedrijfspraktijk als uitgangspunt leggen zij vast wat er in de regio in een opleiding aan de orde moet komen. Het gaat daarbij om beroepshandelingen, kennis en beroepshouding. Elk Regioprofiel wordt door de werkgroepen in concept voorgelegd aan een bredere groep van bedrijven en docenten. Die kunnen op het concept commentaar leveren. De stuurgroep van het project - waarin alle ROC's, bedrijven en de brancheorganisaties zijn vertegenwoordigd - stelt uiteindelijk de Regioprofielen vast. Vanaf dat moment is het profiel het uitgangspunt voor de inhoudelijke invulling van het onderwijs op alle ROC's in Gelderland en Overijssel.

Op 31 maart bleek dat de gepresenteerde Regioprofielen herkenbaar zijn. Natuurlijk zijn er nog de nodige verbeteringen en aandachtspunten en wensen voor het vervolg naar voren gebracht. Met concrete punten voor specifieke profielen gaat elke werkgroep aan de slag.

Intensievere rol bedrijven

Competentiegericht onderwijs vraagt een andere en intensievere rol van bedrijven. Ze zijn - min of meer - verplicht mee te praten over de inhoud van het onderwijs en krijgen een grotere rol bij het beoordelen van leerlingen. Voor individuele bedrijven uit de installatietechnische branche is dit een lastige taak, aangezien driekwart van de bedrijven minder dan vijftien medewerkers telt. Daarnaast is het voor bedrijven ingewikkeld als elk ROC in de regio het onderwijs anders aanpakt, bijvoorbeeld met een geheel eigen wijze van examineren. Wanneer een bedrijf leerlingen heeft op meer ROC's, dan kan het met (zeer) uiteenlopende werkwijzen te maken krijgen. In Gelderland en Overijssel vormde dit de aanleiding voor een samenwerkingsproject, **van de branche, vóór de branche**. Praktijkopleiders uit bedrijven en docenten van ROC's ontwikkelen er samen het onderwijs.

"... dit soort krantenkoppen herkennen we niet in Gelderland-Overijssel ..."

Algemene punten voor verbetering en/of vervolg:

- * Zorg ervoor dat de Regioprofielen worden toegepast.
- * Volg de voortgang hierin en zet een werkwijze op voor het evalueren en bijstellen van de profielen.
- * Besteed daarbij ook aandacht aan het actueel houden van een profiel en het verwerken van innovaties uit de beroepspraktijk hierin.
- * Laat ROC's registreren of en zo ja hoe lesstof binnen één dag is te doceren. Neem dit op in de evaluaties en communiceer de bevindingen eveneens met de samenstellers van de kwalificatiedossiers.
- * Kies voor een eenduidig format voor elk Regioprofiel vanwege de herkenbaarheid voor bedrijven.
- * Stel ook Regioprofielen op voor de EIPS-opleidingen (Elektrotechnische industriële producten en systemen).
- * Geef een vervolg aan Regioprofielen in de vorm van de concretisering naar onderwijs en leermiddelen.

Regioprofielen

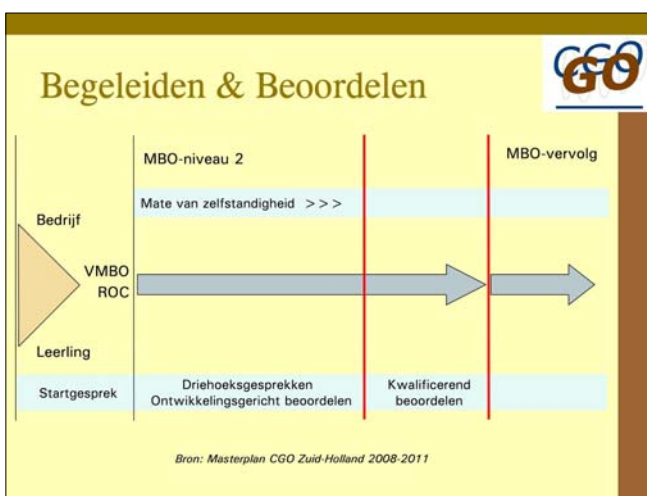
Er zijn op dit moment (concept) Regioprofielen ontwikkeld voor:

- * Monteur Elektrotechnische Installaties niveau 2 en 3
- * Monteur Werktuigkundige Installaties niveau 2 en 3
- * Servicemonteur
- * Onderhoudsmonteur
- * Tekenaar/werkvoorbereider

Regionaal eenduidigheid in Begeleiden & Beoordelen

Naast de inhoud van het onderwijs is binnen het Samenwerkingsproject CGO Gelderland-Overijssel een werkgroep bezig met het ontwikkelen van werkwijzen en instrumenten (formulieren) voor het begeleiden en beoordelen van leerlingen, zowel op school als in het installatiebedrijf waar de leerling werkt of stage loopt.

Prioriteit heeft hierbij eenduidigheid en herkenbaarheid voor bedrijven. Een bedrijf dat leerlingen heeft op meer ROC's in de regio, moet in de nabije toekomst voor iedereen dezelfde formulieren kunnen gebruiken. De werkgroep heeft als eerste stap een notitie ontwikkeld waarin een aantal uitgangspunten voor begeleiden en beoordelen zijn vastgelegd. De praktijk is daarbij leidend.

Kernpunten uit de notitie zijn 31 maart aan alle deelnemers gepresenteerd en iedereen is uitgenodigd mee te denken in vervolgstappen. Hieruit kwam een groot aantal aanbevelingen en kritische opmerkingen naar voren. De rode draad daarin is:

- * Werk de notitie uit in concrete rollen voor leerlingen, bedrijven en scholen plus in concrete hulpmiddelen (formulieren).
- * Zorg daarbij voor **helderheid en eenduidigheid** voor bedrijven; zorg ervoor en bewaak dat bedrijven en ROC's communiceren over elkaars verwachtingen.
- * Besteed in de uitwerking nadrukkelijk aandacht aan de haalbaarheid van een aantal activiteiten: het Startgesprek aan het begin van de opleiding, de Driehoeksgesprekken tussen leerling, docent en werkplekbegeleider (eens per drie tot zes maanden) en de Proeve van Bekwaamheid in de praktijk.
- * Zorg voor samenhang tussen Startgesprek, Driehoeksgesprekken en Ontwikkelingsgericht beoordelen gedurende de opleiding en het Kwalificerend beoordelen plus Eindgesprek bij de afronding van de opleiding.
- * Bespreek vanuit het project de beoogde werkwijzen en formulieren met de Onderwijsinspectie.
- * Organiseer scholing (deskundigheidsbevordering) voor praktijk- en werkplekbegeleiders en docenten. Deze gezamenlijke scholing kan plaatshebben rondom een ROC of Lokaal Platform Installatietechniek (LPI).

Minor Techniek Coach

Ook een onderwerp van het project is de zogenoemde Minor Techniek Coach. De samenwerkende partners willen aandacht besteden aan de kwaliteit van het opleiden in bedrijven. Hiervoor wordt een programma ontwikkeld voor de vrije ruimte in de niveau-4-opleidingen. Leerlingen die het programma van de Minor Techniek Coach volgen, besteden aandacht aan presenteren, instructies geven, lesgeven en coachen.

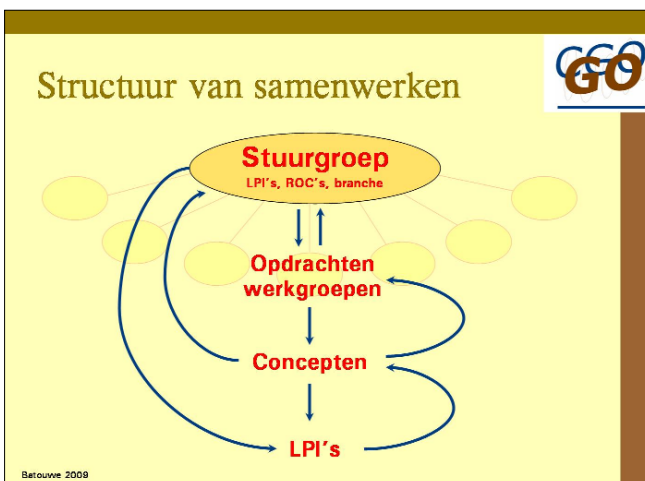
Op de Werkconferentie konden deelnemers kennismaken met de eerste opzet van deze Minor. Daaruit kwamen zo'n veertig op-/aanmerkingen voor verdere ontwikkeling naar voren. Enkele hoofdpunten daaruit:

- * Bied de Minor ook aan werkenden aan en niet alleen aan leerlingen van de BOL-4-opleidingen.
- * Kijk naar de wenselijkheid van een opfris- en/of vervolgcursus in de toekomst.
- * Het programma heeft niet alleen betrekking op coaching; wellicht moet dit consequenties hebben voor de naamgeving.

Grote lijn van bevindingen

De Werkconferentie van 31 maart heeft geleid tot vele bevindingen. De grote lijn hiervan:

- * ROC's moeten meer/beter intern communiceren over het project en de tussenresultaten.
- * De betrokkenheid van werkgevers/bedrijven moet nog groter worden.
- * Besteed ook aandacht aan het uittesten, bijstellen en invoeren van nieuwe werkwijzen en producten. Bijzondere aandacht vraagt daarbij het verankeren van de in gang gezette werkwijzen (na afronding van het project).

De werkgroepen

Het Samenwerkingsproject CGO Gelderland-Overijssel telt zes werkgroepen waarin bedrijven, ROC's en de brancheorganisaties zijn betrokken. Dit betreft de werkgroepen:

- * (Eerste) Monteur elektrotechnische installaties, niveau 2 en 3. Voorzitter: Willem de Hoo, Kenteq
- * (Eerste) Monteur werktuigkundige installaties, niveau 2 en 3. Voorzitter: Robert de Koning, Kenteq
- * Onderhoudsmonteur, Servicemonteur niveau 3 en Servicetechnicus niveau 4. Voorzitters: Arie Huttinga (Kenteq) en Marco Lammers (Geas Energiewacht)
- * Technisch tekenaar niveau 3 en werkvoorbereider niveau 4. Voorzitter: Jan Huisman, Kenteq
- * Begeleiden, Evalueren & Beoordelen. Voorzitters: Harrie Kok (ROC Nijmegen) en Jos Vissers (Kenteq)
- * Minor Techniekcoach. Voorzitter: Berthold van Benthem, Uneto-VNI

In oprichting zijn de werkgroepen:

- * Leidinggevend monteur
- * Middenkader Engineering

Partners

Aan het project Samenwerking Competentiegericht Onderwijs Gelderland-Overijssel doen (onder andere) de volgende ROC's, bedrijven en organisaties mee:

- * ROC Aventus, Deltion College, Graafschap College, ROC Landstede, ROC Nijmegen, Rijn IJssel, ROC van Twente, ROC Rivior en ROC A12
- * de opleidingsbedrijven InstallatieWerk Achterhoek Rivierenland en InstallatieWerk Oost & Flevoland
- * de Vrienden van Elektro Nijmegen en de Vrienden van Elektro- & Installatietechniek Zwolle e.o.
- * de brancheorganisaties Uneto-VNI, Kenniscentrum Kenteq en OTIB/RBPI Gelderland-Overijssel
- * de bedrijven Breman, Burgers Ergon, El-Tec, Energie Service, Energiewachtgroep Zwolle, Feenstra Verwarming, Geas Energiewacht, Harkens, Heijmans, Huisman Elektrotechniek, Inviro, ITN, JWR Elektrotechniek, Kuijpers Installaties, Leertouwer, RTP Elektrotechniek, Unica Installatietechniek, Van den Berg Installateurs, Van Dorp Installaties, Wolter en Dros en Zeggelaar Beheer

Het **projectmanagement**, het inhoudelijk meedenken en vormgeven van **CGO-formulieren**, de organisatie van werkconferenties en de projectadministratie worden verzorgd door adviesbureau Batouwe Arnhem.

De **producten** van het project die klaar zijn om in de praktijk te gebruiken, zijn te vinden op: www.rbpi.nl > Gelderland/Overijssel > Competentiegericht Onderwijs > Producten

Dagelijks bestuur

Samenstelling dagelijks bestuur van het project:

Jan van Boekel, ROC Rijn IJssel
Antoine Derksen, ROC Graafschap College
Ron van Stralendorff, ROI Achterhoek Rivierenland
Cor-Jan van de Veen, Kenteq
Robert-Jan de Vries, OTIB / RBPI
Joke Steenbruggen, Batouwe

Het project wordt **gefinancierd** door:

alsmede door de negen ROC's Aventus, Deltion College, Graafschap College, Landstede, Nijmegen, Rijn IJssel, Rivior, Twente, A12 en voorts door InstallatieWerk AR + O&F en Batouwe Arnhem.

Redactie en vormgeving Nieuwsbrief CGO GO: Batouwe, tel. 026 - 445 44 85, bureau@batouwe.nl, Joke Steenbruggen (projectmanager) / Anton van Grunsven (journalist)